

مدل‌های بومی اقدامات فر بهبود مدل

در حوزه منطقه‌ای کشورهای ترکیه، امارات،
پاکستان و رژیم صهیونیستی

فرجام وهابی

محمد صادق بیک پوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدل‌های بومی اقدامات پدافند غیرعامل

در حوزه منطقه‌ای کشورهای ترکیه، امارات،

پاکستان و رژیم صهیونیستی

تالیف:

فرجام وهابی

دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، عضو هیات علمی

محمد صادق بیک پوری

دانشجوی دکتری پدافند غیرعامل

انتشارات موجک

سرشناسه	: وهابی، فرجام، ۱۳۵۴.
عنوان و نام پدیدآور	: مدل‌های بومی اقدامات پدافند غیر عامل در حوزه منطقه‌ای کشورهای ترکیه، امارات، پاکستان و رژیم صهیونیستی / تالیف فرجام وهابی، محمد صادق بیگ پوری.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۳ ص؛ جدول، نمودار، وزیری.
شابک	: ۱-۱۷-۸۶۳۴-۶۰۰-۹۷۸-۲۰۰۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: دفاع غیرنظامی -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	: Civil defense -- Safety measures
موضوع	: سیاست جغرافیایی -- خلیج فارس، منطقه
موضوع	: Geopolitics -- Persian Gulf Region
شناسه افزوده	: بیگ پوری، محمد صادق، ۱۳۵۰ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ م ۴ و ۹ / UA ۹۲۶
رده بندی دیویی	: ۳۶۳/۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۳۳۲۳۲

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

Email: mojakpublication@yahoo.com

Web: www.mojak.ir

عنوان: مدل‌های بومی اقدامات پدافند غیر عامل
در حوزه منطقه‌ای کشورهای ترکیه، امارات، پاکستان و رژیم صهیونیستی
تالیف: فرجام وهابی، محمد صادق بیگ پوری
طراح جلد: سیده زهرا روشنایی
مشخصات ظاهری: ۱۹۳ صفحه، قطع وزیری
چاپ اول: پاییز ۱۳۹۵
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد - قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال
شابک: ۱-۱۷-۸۶۳۴-۶۰۰-۹۷۸
حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	سخن مولف-----
۳	فصل اول: مفاهیم و اصطلاحات-----
۳	۱-۱ جغرافیا-----
۳	۱-۱-۱ جغرافیای سیاسی-----
۵	۲-۱-۱ ژئوپلیتیک-----
۵	۳-۱-۱ مشترکات و افتراقات جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک-----
۶	۴-۱-۱ جغرافیای راهبردی-----
۶	۵-۱-۱ جغرافیای امنیتی-----
۸	۲-۱ ساختار امنیتی-----
۱۰	۳-۱ امنیت ملی-----
۱۲	۴-۱ بحران-----
۱۲	۱-۴-۱ مفهوم و ویژگی های عمومی بحران-----
۱۳	۲-۴-۱ مناطق بحرانی-----
۱۳	۳-۴-۱ طبقه بندی مناطق بحرانی-----
۱۴	۴-۴-۱ نواحی بحرانی-----
۱۵	۵-۴-۱ علل و انگیزه های بروز بحران بین دو کشور-----
۱۶	۵-۱ محیط امنیتی کشورهای ضعیف-----

۱۹	فصل دوم: کلیات جغرافیایی کشورهای همسایه
۱۹	۱-۲ نگاهی اجمالی به مرزها
۲۳	۲-۲ غرب آسیا و نقش و جایگاه ایران در آن
۲۴	۱-۲-۲ محدوده غرب آسیا
۲۴	۲-۲-۲ مرزهای ایران
۲۵	۳-۲-۲ اهمیت انرژی خلیج فارس
۲۶	۳-۲ عوامل جغرافیایی بحران در منطقه
۲۷	۱-۳-۲ تنوع و اختلافات قومی
۲۹	۲-۳-۲ ناسیونالیسم جدید
۳۰	۳-۳-۲ اختلافات مذهبی و ایدئولوژیک
۳۱	۴-۳-۲ روندهای جمعیت شناسانه و بی قرینگی‌ها
۳۴	۵-۳-۲ اختلافات سرزمینی
۳۵	۶-۳-۲ بحران آب
۳۷	۷-۳-۲ بی ثباتی‌های سیاسی و دولت‌های ورشکسته
۳۸	۸-۳-۲ افراط گرایی، تروریسم و اشاعه تسلیحات کشتار جمعی
۳۹	۹-۳-۲ انرژی
۴۱	۱۰-۳-۲ حضور نظامی و دخالت‌های بیگانه
۴۳	فصل سوم: وضعیت جغرافیایی، امنیتی کشور پاکستان
۴۳	۱-۳ کلیات
۴۵	۲-۳ جغرافیا
۴۵	۱-۲-۳ مرزها
۴۶	۲-۲-۳ جمعیت
۴۷	۳-۳ اقتصاد
۴۸	۱-۳-۳ شاخص‌های اقتصادی

- ۴-۳ سیاست و حکومت ----- ۴۹
- ۱-۴-۳ قوه مجریه ----- ۵۰
- ۲-۴-۳ قوه مقننه ----- ۵۰
- ۳-۴-۳ حکومت محلی ----- ۵۰
- ۴-۴-۳ قوه قضائیه ----- ۵۱
- ۵-۴-۳ احزاب سیاسی ----- ۵۱
- ۵-۳ وضعیت نظامی ----- ۵۳
- ۱-۵-۳ نیروی زمینی ----- ۵۴
- ۲-۵-۳ نیروی هوایی ----- ۵۷
- ۳-۵-۳ نیروی دریایی ----- ۵۸
- ۶-۳ سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی ----- ۶۰
- ۱-۶-۳ سازمان اطلاعات داخلی ----- ۶۰
- ۲-۶-۳ واحد تحقیق و بررسی حکومت مرکزی ----- ۶۵
- ۳-۶-۳ اداره اطلاعات مرکزی ----- ۶۵
- ۴-۶-۳ آژانس اطلاعات مرکزی ----- ۶۵
- ۵-۶-۳ دفتر اطلاعات فدرال ----- ۶۶
- ۶-۶-۳ آژانس بازرسی فدرال ----- ۶۶
- ۷-۶-۳ اداره اطلاعات (IB) ----- ۶۶
- ۷-۳ جغرافیای امنیتی ----- ۶۷
- ۸-۳ بحران‌های داخلی ----- ۶۷
- ۱-۸-۳ اختلافات قومی و مذهبی ----- ۶۷
- ۲-۸-۳ فقر و مشکلات اقتصادی ----- ۶۸
- ۳-۸-۳ افراط‌گرایی مذهبی و تروریسم ----- ۶۸
- ۴-۸-۳ بی‌ثباتی و دخالت ارتش در سیاست ----- ۶۹
- ۹-۳ کانون‌های بحران و مناقشات خارجی ----- ۶۹

- ۶۹-----۳-۹-۱ اختلافات تاریخی با هند و مسئله کشمیر
- ۷۰-----۳-۹-۲ اختلافات و ادعاهای ارضی با افغانستان
- ۷۰-----۳-۹-۳ اشاعه تسلیحات کشتار جمعی
- ۷۱-----۳-۹-۴ اتهام حمایت از تروریسم
- ۷۱-----۳-۱۰-۱ روابط و تعاملات با ج.ا.ا.
- ۷۱-----۳-۱۰-۱ موقعیت جغرافیایی
- ۷۲-----۳-۱۰-۲ وضع توپوگرافی
- ۷۳-----۳-۱۰-۳ جمعیت
- ۷۳-----۳-۱۰-۴ منابع طبیعی
- ۷۳-----۳-۱۰-۵ نهادهای سیاسی و اجتماعی
- ۷۴-----۳-۱۱-۱۱ کانون‌ها و عوامل بحران
- ۷۴-----۳-۱۱-۱ اختلافات ایدئولوژیک
- ۷۴-----۳-۱۱-۲ وحدت انسانی اقلیت قومی ساکن در دو سوی مرز
- ۷۵-----۳-۱۱-۳ تردهای وسیع غیرمجاز از مرز
- ۷۵-----۳-۱۱-۴ قاچاق مواد مخدر
- ۷۵-----۳-۱۱-۵ عدم احساس همبستگی با مرکز (بسته بودن ژئوپلیتیک)
- ۷۶-----۳-۱۲-۱ فرصت‌های امنیتی
- ۷۶-----۳-۱۲-۱ اختلافات هند و پاکستان
- ۷۶-----۳-۱۲-۲ اشتراکات مذهبی با اقلیت شیعه پاکستان
- ۷۶-----۳-۱۲-۳ وفاداری جمعیت زابلی و همبستگی آن‌ها با مرکز
- ۷۷-----۳-۱۲-۴ اختلافات پاکستان و افغانستان در منطقه پشتونستان
- ۷۹----- فصل چهارم: وضعیت جغرافیایی امنیتی کشور امارات
- ۷۹-----۴-۱ کلیات
- ۸۰-----۴-۲ جغرافیا

- ۸۰----- ۱-۲-۴ موقعیت، وسعت و شکل سرزمین
- ۸۲----- ۲-۲-۴ جمعیت
- ۸۳----- ۳-۲-۴ مرزها
- ۸۴----- ۴-۲-۴ بنادر
- ۸۴----- ۳-۴ اقتصاد
- ۸۴----- ۱-۳-۴ شاخص‌های اقتصادی
- ۸۵----- ۲-۳-۴ منابع طبیعی و معادن
- ۸۵----- ۴-۴ سیاست و حکومت
- ۸۶----- ۱-۴-۴ ساختار حکومتی
- ۸۷----- ۲-۴-۴ سازمان و تشکیلات اداری
- ۸۹----- ۳-۴-۴ احزاب و گروه‌های سیاسی
- ۸۹----- ۵-۴ وضعیت نظامی
- ۹۱----- ۱-۵-۴ قرارگاه‌های عمده
- ۹۲----- ۲-۵-۴ نیروی زمینی
- ۹۴----- ۳-۵-۴ نیروی هوایی
- ۹۶----- ۴-۵-۴ نیروی دریایی
- ۹۸----- ۵-۵-۴ نیروهای شبه نظامی
- ۹۹----- ۶-۴ سازمان‌های اطلاعاتی و ضداطلاعاتی
- ۹۹----- ۱-۶-۴ سازمان امن‌العام (اطلاعات و امنیت کشوری)
- ۱۰۰----- ۲-۶-۴ سازمان امن‌الدوله (مخابرات‌العام)
- ۱۰۰----- ۳-۶-۴ سازمان استخبارات
- ۱۰۱----- ۴-۶-۴ سازمان التحریات (آگاهی) پلیس (CID)
- ۱۰۲----- ۵-۶-۴ یگان امنیت و اطلاعات نیروهای مسلح امارات عربی متحده
- ۱۰۲----- ۷-۴ اختلافات ارضی و مرزی مابین شیخ‌نشین‌ها
- ۱۰۳----- ۸-۴ عمده اختلافات مرزی امارات با کشورهای همسایه

- ۱۰۳----- ۱-۸-۴ اختلافات مرزی با سلطان نشین عمان
- ۱۰۴----- ۲-۸-۴ اختلافات مرزی با عربستان سعودی و عمان
- ۱۰۵----- ۳-۸-۴ اختلافات مرزی با قطر
- ۱۰۵----- ۴-۸-۴ اختلافات مرزی با عربستان سعودی
- ۱۰۷----- ۹-۴ تصمیم امارات برای ایجاد جزایر مصنوعی در آب‌های خلیج فارس
- ۱۰۹----- ۱-۹-۴ امنیتی - دفاعی
- ۱۰۹----- ۲-۹-۴ اثرات زیست محیطی
- ۱۱۳----- فصل پنجم: وضعیت جغرافیایی امنیتی کشور صهیونیستی
- ۱۱۳----- ۱-۵ کلیات
- ۱۱۵----- ۲-۵ جغرافیا
- ۱۱۶----- ۳-۵ سیاست و حکومت
- ۱۱۶----- ۱-۳-۵ شکل‌گیری صهیونیسم تا تشکیل دولت جعلی اسرائیل
- ۱۱۷----- ۲-۳-۵ نظام سیاسی
- ۱۱۸----- ۳-۳-۵ احزاب کلیدی
- ۱۱۹----- ۴-۳-۵ سیاست خارجی
- ۱۲۰----- ۴-۵ اقتصاد
- ۱۲۱----- ۵-۵ زبان
- ۱۲۱----- ۶-۵ فرهنگ
- ۱۲۱----- ۷-۵ وضعیت نظامی
- ۱۲۱----- ۱-۷-۵ نیروهای مسلح
- ۱۲۱----- ۲-۷-۵ صنایع دفاع
- ۱۲۲----- ۳-۷-۵ بازدارندگی هسته‌ای
- ۱۲۲----- ۸-۵ موقعیت ژئوپولتیک و استراتژیک
- ۱۲۵----- ۹-۵ امنیت ملی و دکترین نظامی

- ۱۰-۵ سیستم‌های اطلاعاتی اسرائیل ----- ۱۲۸
- ۱-۱۰-۵ اطلاعات نظامی ----- ۱۲۸
- ۲-۱۰-۵ موساد ----- ۱۲۹
- ۳-۱۰-۵ شین بت ----- ۱۳۰
- ۴-۱۰-۵ دستگاه‌های اطلاعاتی وابسته ----- ۱۳۰
- ۱۱-۵ تاثیر جنگ دوم خلیج فارس و فرایند صلح بر سازمان نظامی ----- ۱۳۱
- ۱۲-۵ جغرافیایی امنیتی ----- ۱۳۵

فصل ششم: وضعیت جغرافیایی امنیتی کشور ترکیه ----- ۱۳۷

- ۱-۶ کلیات ----- ۱۳۷
- ۲-۶ جغرافیا ----- ۱۳۹
- ۱-۲-۶ حدود و مساحت ----- ۱۴۰
- ۲-۲-۶ مرزها ----- ۱۴۰
- ۳-۲-۶ تقسیمات جغرافیایی ----- ۱۴۱
- ۴-۲-۶ مناطق مهم و راهبردی ----- ۱۴۱
- ۵-۲-۶ موقعیت راهبردی ----- ۱۴۲
- ۶-۲-۶ سایر موارد ----- ۱۴۳
- ۳-۶ وضعیت اجتماعی و فرهنگی ----- ۱۴۴
- ۴-۶ جمعیت ----- ۱۴۶
- ۵-۶ وضعیت اقتصادی ----- ۱۴۹
- ۱-۵-۶ شاخص‌های اقتصادی ----- ۱۵۰
- ۲-۵-۶ توریسم ----- ۱۵۱
- ۶-۶ سیاست و حکومت ----- ۱۵۱
- ۱-۶-۶ قانون اساسی ----- ۱۵۱
- ۲-۶-۶ قوه مجریه ----- ۱۵۱

- ۱۵۲ ----- ۳-۶-۶ قوه مقننه
- ۱۵۳ ----- ۴-۶-۶ قوه قضائیه
- ۱۵۳ ----- ۵-۶-۶ احزاب و گروه‌های سیاسی
- ۱۵۴ ----- ۶-۶-۶ تقسیمات کشوری
- ۱۵۴ ----- ۷-۶-۶ سیاست داخلی
- ۱۵۶ ----- ۸-۶-۶ سیاست خارجی
- ۱۵۸ ----- ۷-۶-۶ روابط ترکیه و رژیم صهیونیستی
- ۱۶۱ ----- ۱-۷-۶ همکاری‌های نظامی
- ۱۶۱ ----- ۸-۶-۶ روابط ترکیه با جمهوری اسلامی ایران
- ۱۶۱ ----- ۱-۸-۶ روابط پیش از انقلاب اسلامی
- ۱۶۲ ----- ۲-۸-۶ روابط بعد از انقلاب اسلامی
- ۱۶۴ ----- ۹-۶-۶ عضویت ترکیه در پیمان ناتو
- ۱۶۵ ----- ۱۰-۶-۶ وضعیت نظامی
- ۱۶۶ ----- ۱-۱۰-۶ دکترین نظامی
- ۱۶۶ ----- ۲-۱۰-۶ هرم سازمانی
- ۱۶۷ ----- ۳-۱۰-۶ ساختار آتی ارتش
- ۱۶۸ ----- ۴-۱۰-۶ وزارت دفاع
- ۱۷۰ ----- ۵-۱۰-۶ نیروهای سه گانه
- ۱۷۴ ----- ۶-۱۰-۶ ژاندارمری
- ۱۷۶ ----- ۱۱-۶-۶ سازمان اطلاعاتی و ضداطلاعاتی ترکیه
- ۱۸۱ ----- ۱۲-۶-۶ جغرافیای امنیتی
- ۱۸۱ ----- ۱۳-۶-۶ کانون‌های بحران
- ۱۸۱ ----- ۱-۱۳-۶ کانون‌های بحران داخلی
- ۱۸۴ ----- ۲-۱۳-۶ کانون‌های بحران و مناقشات خارجی
- ۱۸۷ ----- ۱۴-۶-۶ فرصت‌های امنیتی

۱-۱۴-۶ زمینه‌های مذهبی در مردم ترکیه و تأثیرپذیری از ایدئولوژی انقلاب اسلامی - ۱۸۷

۲-۱۴-۶ تأثیرپذیری گروه‌های کردی از ج.ا.ا.----- ۱۸۸

۳-۱۴-۶ منابع اقتصادی ج.ا.ا. و وابستگی اقتصادی ترکیه----- ۱۸۹

فهرست منابع----- ۱۹۱

سخن مولف

با این که مدت زیادی از طرح جنبه‌های سیاسی جغرافیایی و نقش آن در سیاست سپری نشده، امروزه شاخه‌های فرعی هم چون جغرافیای راهبردی و جغرافیای امنیتی به عنوان برخی گرایش‌های علم جغرافیا که در واقع به مفاهیم جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک نزدیک هستند، مطرح شده و در محافل دانشگاهی و مطالعاتی مورد بحث قرار می‌گیرد.

یکی از مناطق پرتنش در محیط متحول امنیتی جهان، غرب آسیا است که جمهوری اسلامی ایران همواره در کانون تحولات و موثر در روندهای سیاسی و امنیت این منطقه بوده و در آن ایفای نقش نموده است. این منطقه به واسطه شرایط یاد شده، کانون بحران‌های متعددی بوده که هر یک نیز علل و عوامل مختلفی داشته‌اند و بررسی آن‌ها می‌تواند ماهیت این بحران‌ها را روشن کرده و به پیش‌بینی وقایع و تحولات آتی کمک نماید، این مهم نیز به عهده جغرافیای امنیتی است. این بحران‌ها و تحولات به نوبه خود موجب تهدیدها و فرصت‌هایی است که شناخت محیط به اتخاذ تمهیداتی برای مقابله با این تهدیدها و ایجاد و استفاده از فرصت‌ها کمک خواهد کرد.

در دنیایی که عصر ارتباطات نام گرفته، ابزار و امکانات لازم برای کسب اطلاعات و ارتباط افراد ملل نسبت به اعصار گذشته با سرعت زایدالوصفی رشد و توسعه یافته و سرنوشت ملل پیش از یکدیگر پیوند خورده است. در این میان، بسیاری از آنچه که به عنوان اطلاعات خاص و طبقه‌بندی شده در اختیار دولت‌ها و به ویژه سازمان‌های اطلاعاتی بوده، امروزه در اختیار عامه مردم نه تنها در داخل یک کشور؛ بلکه در اقصی نقاط جهان قرار گرفته و گردش سریع اطلاعات، سرعت دسترسی و انتشار اخبار و اطلاعات را تسهیل نموده است.

نوشتار حاضر دستاورد تلاش‌های کارگروهی آقایان علی اکبر قیاسی، عباس پریسائی، فرجام وهابی و محمد صادق بیگ پوری که مدل‌های بومی اقدامات پدافند غیرعامل را در حوزه منطقه‌ای کشورهای ترکیه، امارات، پاکستان و رژیم صهیونیستی از نظر امنیت ملی مورد بررسی و تحلیل قرار می‌دهد.

از آن‌جا که این نوشته اولین مکتوب این گروه اساتید است، قطعاً نواقصی دارد که می‌تواند با همت و عنایت مطالعه‌کنندگان محترم تکمیل شود، بنابراین انتظار می‌رود اساتید و پژوهشگران محترم ما را در تکمیل این کتاب و ارتقای کیفیت آن یاری فرمایند.

فرجام وهابی

دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی

محمد صادق بیک پوری

دانشجوی دکتری پدافند غیر عامل

پاییز ۱۳۹۵

یکی از مناطق پرتنش در محیط متحول امنیتی جهان، غرب آسیا است که جمهوری اسلامی ایران همواره در کانون تحولات و موثر در روندهای سیاسی و امنیت این منطقه بوده و در آن ایفای نقش نموده است. این منطقه به واسطه شرایط یاد شده، کانون بحران‌های متعددی بوده که هر یک نیز علل و عوامل مختلفی داشته‌اند و بررسی آنها می‌تواند ماهیت این بحران‌ها را روشن کرده و به پیش‌بینی وقایع و تحولات آتی کمک نماید، این مهم نیز به عهده جغرافیای امنیتی است. این بحران‌ها و تحولات به نوبه خود موجب تهدیدها و فرصت‌هایی است که شناخت محیط به اتخاذ تمهیداتی برای مقابله با این تهدیدها و ایجاد و استفاده از فرصت‌ها کمک خواهد کرد.

